

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. III. Solvuntur reliquæ objectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

tatis; nec est contra id, quod patri ut patri debetur, sed contra id, quod debetur ipsi, ut aliis hominibus. Excipe, nisi ratione talis furti pater in gravem miseriam devolveretur, quam debet filius ex pietate cavere in patre: sicut debet miseriam contractam avertere. Est autem contra reverentiam patri debitam, non tantum, ei verbera, sed etiam convicia ingerere, aut ei famam detrahere; si enim debet filius patrem honorare, non debet conviciis inhonorare, nec debet facere id, ex quo pater reddatur vilis, quod fit detrahendo.

ARTICULUS III.

Solvuntur reliquæ Objectiones.

175. **O**B. 7. Lex naturalis constituit actionem præceptam, vel prohibitam, in materia necessaria virtutis, ad quam pertinet: lex positiva autem tantum constituit actionem, in materia necessaria obedientiæ: ergo peccata ista differunt specie, ratione istarum legum. Hoc argumentum probat nimium, scilicet violationem jejunii, & omissionem sacri, & celebrationem nuptiarum tempore prohibito, & quidquid tandem sola lege positiva prohibitum est, esse ejusdem speciei; quia tantum essent peccata inobediendiæ: quod est omnino falsum, & contra omnes auctores. In forma neg. 2. p. antec. Ut enim habent Vasquez in 1. 2. disput. 98. c. 2. Oviedo in 1. 2. tract. 6. contr. 5. punct. 2. Imò Doctores saltem plerique, etiam lex positiva constituit actionem in materia virtutis, ad quam pertinet, nisi aliunde colligatur, superiorem præcisè intendere actum obedientiæ. Ut intelligatur hæc obiectio, sciendum, constituere aliquid in materia necessaria virtutis, esse, facere, ut, si illud casu, quo præceptum est, non fiat, vel casu, quo prohibitum est, fiat, peccetur contra illam virtutem. Sic, dum præceptum Ecclesiasticum constituit abstinentiam à carne die Veneris, in materia necessaria temperantiæ, facit, ut, si quis ea die carnes comedat, peccet contra temperantiæ: & quamvis valde moderatè comedat, tamen est intemperans: non autem est formaliter inobediens, nisi expressè nolit se subicere præcepto, aut superiori obliganti: vel nisi aliunde colligatur, superiorem exigere hinc & nunc actum obedientiæ, sicut exigebant aliquando antiqui monachi, e. g. quando jubebant suos conficere crates, & factas iterum resolvere, vel comburere, vel quando jubebant aridum lignum rigare.

176. Dices 1. Cur abstinere à labore die festo præcipiatur ex motivo religionis, seu reverentiæ erga DEUM: & non jejunium in vigilia præcedente e. g. Nativitatem Domini? cur ingressus in domum periculofam, si prohibeatur, erit peccatum contra castitatem; & non erit contra castitatem, si cui, ex fine melius vincendi tentationes carnis, imponatur jejunium, casu quo hoc non observetur? Resp. hæc de re sat fusè disputat Oviedo in 1. 2. contr. 5. punct. 2. ubi imprimis distinguit inter actus indifferentes, & actus intrinsecè determinatos ad aliquam virtu-

tem. Prioris classis e. g. sunt abstinere à labore, & ingredi domum periculofam, quæ ex se sunt indifferentia, & possunt esse mala, vel bona: secundæ classis sunt jejunium, auditio sacri &c.

Actiones secundæ classis, si non aliunde aliud colligatur, præcipiuntur ex virtute, ad quam per se spectant, ut est sensus communis Doctorum: & ratio etiam est ex Oviedo loc. cit. num. 18. quia hoc est magis connaturale, & quasi debitum rei præceptæ; unde in dubio præsumendum est, actiones præcipi tantum ex virtute, ad quam per se spectant; quia præsumitur, quod magis connaturale est, aut quod frequentius fieri solet: frequentius autem præcipi solent actiones ex ea virtute, ad quam spectant.

Actiones autem primæ classis, cum per se, & intrinsecè, ad nullam virtutem spectent, sed tantum habeant aliquam extrinsecam conducentiam, vel assumptibilitatem, quatenus apud sunt ad hanc, vel illam virtutem, vel ejus actum significandum, determinantur per præceptum ad eam virtutem, ex cujus motivo præcipiuntur, & in ordine ad quam assumuntur; unde, cum Ecclesia assumpserit abstinentiam à labore servili, ad exhibendam aliquam reverentiam DEO, & ex hoc fine eam præceperit, determinavit eandem ad hanc virtutem religionis, & sic per præceptum suum constituit actum religionis: oppositum verò laborem constituit actum contra religionem. Sic etiam in antiqua lege sacrificia animalium erant actus religionis: in nova essent actus superstitiosi, & graviter peccaminosi; quia scilicet nunc non amplius ea sacrificia sunt à DEO determinata ad hoc, ut sint actus religionis. Sic apud nos est actus civilitatis deponere coram altero tegmen capitis, quod plerisque orientalibus est actus inurbane rutilitatis.

177. Dices 2. Etiam actus, intrinsecè determinati ad unam virtutem, habent extrinsecam conducentiam ad alias virtutes: & hinc actus unius virtutis potest imperari ab alia virtute. e. g. flagellatio ob castitatem, jejunium ob honorem Sancti, seu ob religionem. Respondetur cum Oviedo in 1. 2. tr. 6. contr. 5. punct. 2. n. 17. hoc non negari: neque etiam negari, quod Ecclesia præcipiendo, vel prohibendo talem actum ex motivo alterius virtutis, possit facere, ut actus habeat novam speciem bonitatis, vel malitiæ, derivatam ab ea virtute, cujus intuitu præcipitur: cur enim non possit uni bonitati, vel malitiæ superaddere aliam; si potest indifferenti actui aliquam addere? Imò sic videtur per præceptum suum addidisse novam malitiam quibusdam actionibus, e. g. furto rei in loco sacro, copulæ cum consanguinea in quarto gradu: quæ non prohibentur ab Ecclesia ex motivo justitiæ, vel castitatis; cum etiam furtum ex non sacro sit contra justitiam, nec tamen Ecclesia id ita specialiter prohibeat: igitur Ecclesia tale furtum ex sacro, vel talem copulam cum consanguinea in quarto gradu, prohibet ex alia ratione formali, seu ex motivo alterius virtutis, scilicet ex motivo reverentiæ debitæ locis sacris, aut ex motivo pietatis, vel reverentiæ debitæ consanguineis.

178. Hoc totum admittit Oviedo in 1. 2. tr. 6.

tr. 6. contr. 5. punct. 2. sed videtur negare, hac ratione omissionem talium actuum peccaminorum constitui in materia necessaria religionis: & consequenter negare, peccata ista esse contra religionem, quod non satis intelligitur. Si tantum vult dicere, actus illos semper esse contra virtutem iustitiae, nec ex ejus prohibitionem extrahi, verum dicit: si vult dicere, talem actum, duplici tali diverso precepto prohibitum, non esse contra duas virtutes, nec continere duplicem malitiam, nempe oppositionem tam cum iustitia, quam cum religione, falsum dicit.

179. Dices 3. Si etiam actus aliarum virtutum possunt praecipi ex motivo alterius virtutis, quare non dicamus, eos ita praecipi? Resp. rationem jam fuisse datam n. 176. quia scilicet non debet praesumi, quod actus jam ex se determinatus ad aliquam virtutem, imperetur etiam ex motivo formali alterius virtutis, nisi id vel ex verbis praecipi (ex quibus e.g. constet, furtum ex facro esse sacrilegium, consequenter non tantum esse contra iustitiam) vel aliunde colligatur. Unde si alicui imperetur jejunium, ut facilius servet castitatem, praeciptum hoc non obligat ex virtute castitatis (excipio iterum: nisi vel verba praecipi, vel aliae circumstantiae, aliud probent) sed tantum obligat ex virtute temperantiae: castitas autem in hoc casu est tantum finis extrinsecus, & remotus, ex quo non est desumenda differentia praeciptorum, ut recte docet Oviedo in 1. 2. tr. 6. contr. 5. p. 2. n. 18. & nos diximus n. 149. Ratio etiam ulterior est: quia actus temperantiae, formaliter ut habens honestatem temperantiae, valde utilis est ad castitatem obtinendam; hinc rationabiliter praecipitur, immediate quidem intuitu temperantiae, mediate autem, seu ex fine remoto, intuitu castitatis. Sic etiam, dum Ecclesia praecipit jejunium in honorem alicujus Sancti, immediate illud praecipit intuitu temperantiae, mediate autem intuitu Sancti colendi.

180. Dices 4. Votum est quasi privata lex, & tamen non constituit rem promissam in materia necessaria alterius virtutis, quam religionis; ergo neque aliae leges positivae. Confir. 1. Si regularis violat praeciptum superioris, satisfacit, confitendo, se inobedientem fuisse, nec opus est addere, in qua materia: ergo signum est, quod votum tantum obliget ex religione. Confir. 2. Qui contra votum non comedendi carnes, tamen eas comedit, non est intemperans, nisi immoderate comedat, sed tantum irreligiosus: ergo nec est intemperans, qui eas comedit contra praeciptum.

Resp. neg. 1. p. ant. quidquid sit de secunda. Votum non est proprie lex; vovens enim non est superior respectu sui, ut sibi ipsi legem, vel praeciptum, proprie dictum, ferat; unde votum tantum assimilatur praecipto in eo, quod etiam obliget: de cetero est promissio facta DEO de meliori bono, & per se obligat ex motivo fidelitatis, vel iustitiae DEO debitae. Posita autem ea promissione, lex naturalis sub motivo religionis obligat ad praestandum DEO, quod ratione promissionis spectat ad ejus cultum. Ad 1. confirm. neg. antec. si materia gravis sit, & non constet aliunde confessario: si autem materia levis est, tunc sicut peccata venialia non debemus con-

siderari, ita nec infimas eorum species. Ad 2. confirm. om. antec. neg. conf. supposita enim veritate antecedentis, necessario debet esse diversa efficacia voti, & praecipi; cum votum non possit jejunium promissum constituere in materia necessaria temperantiae: quod tamen potest praeciptum, ut satis probatum. Videantur dicta n. 175. & seq. Caterum, sicut superior potest obligare, ita simpliciter potest obligare sub hac ratione formali immediate, & non sub alia.

181. Collige 1. Transgressio voti, saepius repetiti, non est peccatum diversae speciei a transgressione ejusdem voti, semel tantum editi: & par est ratio de juramento saepius praestito: item de transgressione praecipi, sub eadem ratione formali saepius repetiti, & transgressione praecipi, semel tantum impositi; quia licet peccatum hoc possit esse gravius, non tamen est alterius speciei; cum talia vota, juramenta, aut praecipta, non sint alterius speciei: at vero transgressio rei, voto & juramento simul promissae, differt a transgressione rei, tantum voto promissae; diversa enim est obligatio voti, & juramenti.

Collige 2. Si religiosus violat e.g. jejunium, ad quod praecipto, & voto tenetur, duplicis malitiae, speciei diversae, peccatum committit; quia votum sub ratione formali religionis, praeciptum autem sub ratione formali temperantiae obligat, ut recte notat Palao part. 1. tr. 2. disp. 3. punct. 3. n. 12. 3. Si Sacerdos Beneficiatus non recitet Breviarium, peccat contra religionem, ratione Ordinum, & contra iustitiam, ratione Beneficii. 4. Si quis vovit obedientiam alteri, qui non habet jurisdictionem in ipsum, e.g. poenitens confessario; & transgreditur praeciptum, vel quasi praeciptum, talis confessarii, peccat contra religionem; quia praeciptum tale non est verum praeciptum, sed tantum conditio, qua posita obligat votum.

Collige 5. cum Oviedo in 1. 2. tr. 6. contr. 5. punct. 3. n. 25. Qui die jejunii comedit carnes, duplex peccatum specie distinctum committit; quia cum jejunium frangi possit etiam nimia refectio, vel nimio usu ciborum tantum esurialium, sunt duo diversa praecipta, non comedendi carnes, & non adhibendi, nisi unam refectio. Et quanquam praeciptum jejunii videatur involvere alterum non comedendi carnes, & etiam hanc comestionem prohibere, nil refert; sic enim praeciptum castitatis etiam prohibet adulterium, quamvis hoc habeat adjunctam aliam malitiam contra iustitiam. Plura vide apud Oviedo loc. cit. a n. 22. per plures paragraphos, & apud alios, maxime morales Theologos.

QUESTIO V.

De Differentia Numerica Peccatorum.

ARTICULUS I.

Quenam peccata distinguantur numero.

182. Non quaerimus hoc loco de distinctione individuali, seu numerica in sensu physico; nam